

שאלון ספקטרום אוטיסטי לילדים

CAST- Childhood Autism Spectrum Test

תיאור השאלון: שאלון דיווח הורי של Scott ועמיתיו (2002), תרגום לעברית פרופ' עפר גולן (ראו לדוגמא, (Golan et al., 2015), תרגום לערבית Mohanad A.Sabry & Samar Dakkak Badawi. זהו שאלון לדיווח הממולא על ידי הורים לילדים בגילאי 4-12, המשמש לסינון (screening) כאשר עולה חשד לגבי תסמונת הספקטרום האוטיסטי.

תסמונת הספקטרום האוטיסטי - Autism Spectrum Disorder (ASD) היא אבחנה נוירו- התפתחותית, המאופיינת בלקויות נרחבות בתחום התקשורת החברתית, בשלוב עם נוקשות וחזרתיות בתחום ההתנהגותי והקוגניטיבי ורגישות חושית. על אף המודעות הרבה יותר לאבחנה, קיימים עדיין מקרים רבים אשר אינם מאותרים בגיל הרך, במיוחד בקרב בעלי יכולת שפתית ואינטלקטואלית תקינות. על פי DSM-5 הסובלים מהתסמונת צריכים להתאפיין ב:

A. פגיעה עקבית בתקשורת חברתית ובאינטראקציות חברתיות, במגוון הקשרים (לדוגמא, פגיעה בהדדיות חברתית ורגשית, קושי בתקשורת מילולית או לא מילולית, פגיעה ביכולת להיפתח, להבין ולשמר מערכות יחסים).

B. דפוסי התנהגות חזרתיים ומצומצמים, אשר באים לידי ביטוי במגוון הקשרים (לדוגמא, תנועות סטראוטיפיות, דבור חזרתי, הצמדות בלתי גמישה לשגרה, התנהגות טכסית, תחומי עניין מקובעים ומוגבלים, תת רגישות חושית, יתר רגישות חושית ו/או עניין לא רגיל באספקטים חושיים בסביבה).

C. התסמינים נוכחים הכחל מתקופת ההתפתחות המוקדמת, אך יתכן ויבואו לידי ביטוי רק בהמשך החיים, נוכח דרישות חברתיות גוברות.

D. התסמינים גורמים לפגיעה קלינית משמעותית בתחומי החברה, התעסוקה או בתחומים אחרים החשובים לתפקוד.

E. ההפרעה לא מוסברת טוב יותר על ידי מוגבלות שכלית התפתחותית או על ידי אחר התפתחותי כללי.

שאלון ה-CAST הינו שאלון הממולא על ידי הוריהם של ילדים בגילאים 4-12, ומאפשר סינון ראשוני, במטרה להחליט על הפניה לאבחון מקצועי של תסמונת הספקטרום האוטיסטי. עם זאת, השאלון עצמו איננו מספיק לצורך האבחנה.

השאלון כולל 37 שאלות, אותן מתבקש ההורה לסמן האם הן מתאימות ('כן') או לא מתאימות ('לא') לתיאור התנהגות ילדו. ניתן ומומלץ כי כל הורה ימלא את השאלון בנפרד זה מזה. הכלי נמצא בשימוש מחקרי וקליני, ונתוניו הפסיכומטריים מדווחים כטובים (מהימנות מבחן-מבחן חוזר 0.83, יכולת טובה לניבוי ילדים הסובלים מ-ASD, הן בבריטניה והן בארץ).

צינון השאלון: מתוך 37 פריטי השאלון, 31 מהם הינם פריטים הבוחנים התנהגות על הספקטרום האוטיסטי, ו-6 פריטים נוספים בוחנים התפתחות כללית, ואינם נכנסים לצינון הכללי. מתן הצינון מתייחס לכן ל-31 פריטים בלבד – הצינון הכללי יהיה סכום הפריטים עליהם ענה ההורה 'כן' בהתאם לטבלה המצורפת + הפריטים עליהם ההורה ענה 'לא' בהתאם לטבלה המצורפת.

חלוקת הפריטים על פי תשובות המצביעות על סממן המתאים להתנהגות בספקטרום האוטיסטי:

פריטים שהתשובה 'לא' נכללת בצינון הכולל של השאלון	פריטים שהתשובה 'כן' נכללת בצינון הכולל של השאלון	פריטים שהתשובה 'כן' נכללת בצינון הכולל של השאלון
1,2,5,8,10,11,13,15,16,17 21,23,24,27,31,35	3,4,12,22,26,33	6,7,9,14,18,19,20,25 28,29,30,32,34,36,37

פירוש הצינונים: בדיקת השאלון בישראל העלתה כי ציון סף של 12, מהווה ציון המעלה חשד לריבוי תסמינים הספקטרום האוטיסטי, ומוביל להמלצה על הפניית הילד לבדיקה מקיפה אצל מאבחן מומחה (רגישות 0.93, ספציפיות 0.91). בבריטניה ציון הסף המומלץ הינו 15.

עם זאת, חשוב מאוד לזכור כי השאלון נועד לסינון ראשוני בלבד. אבחון ההפרעה, לאורך כל טווח החיים, צריך להיעשות על ידי אנשי מקצוע אשר הוכשרו לכך, ותוך שימוש במגוון של כלים ספציפיים לאיתורה. כלי הדיווח שיפורטו כאן, מהווים כלי סינון בלבד לאיתור חשד לאבחנה, במטרה להפנות להערכה כוללת על ידי אנשי מקצוע שהוכשרו לכך. פירוט הסטנדרטים לאבחון אוטיזם מופיעים בחוזר מנכ"ל משרד הבריאות 15/2013.

שלמי תודות: בהכנת דף מידע זה סייע פרופ' עפר גולן, מהמחלקה לפסיכולוגיה, אוניברסיטת בר-אילן. בהכנת השאלון לערבית סייעו גב' נור עאבד, מר אחמד מרעי ומר רגא מרעי.

חטיבת הרפואה
יחידת הפסיכולוגיה הארצית | הפסיכולוג הארצי
National Psychology Unit – Chief Psychologist

משרד
הבריאות
לחיים בריאים יותר

מקורות:

Golan, O., Sinai-Gavrilov, Y., & Baron-Cohen, S. (2015). The Cambridge Mindreading Face-Voice Battery for Children (CAM-C): complex emotion recognition in children with and without autism spectrum conditions. *Molecular autism*, 6(1), 22.

Scott, F. J., Baron-Cohen, S., Bolton, P., & Brayne, C. (2002). The CAST (Childhood Asperger Syndrome Test) Preliminary development of a UK screen for mainstream primary-school-age children. *Autism*, 6(1), 9-31.

חוזר מנכ"ל משרד הבריאות 15/2013

**National Chief Psychologist's Office
Ministry of Health**

5 Harabi Mebachrach St. Tel Aviv-Jaffa 66849
call.habriut@moh.health.gov.il
Tel: *5400 **Fax:** 02-5655918

**משרד הפסיכולוג הארצי
משרד הבריאות**

רח' הרבי מבכרך 5, תל אביב-יפו 66849
call.habriut@moh.health.gov.il
טל: *5400 **פקס:** 02-5655918